

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
De heer dr. K.H.D.M. Dijkhoff
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 3 juni 2016

betreft Herzien pakket slimme grenzen COM(2016)194, COM(2016)196 en COM(2016)205

ons kenmerk 159276u

Geachte heer Dijkhoff,

De leden van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-raad (I&A/JBZ) hebben met belangstelling kennisgenomen van het herziene pakket slimme grenzen, bestaande uit één mededeling en twee verordeningvoorstellen¹, dat op 6 april 2016 is gepresenteerd door de Europese Commissie. Deze voorstellen geven de leden van diverse fracties — **VVD**, **SP**, **PvdA**, en **GroenLinks** — aanleiding tot het stellen van vragen en het maken van opmerkingen.

Algemeen

De leden van de **VVD**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorstellen uit het herziene pakket slimme grenzen. Zij sluiten zich aan bij de vragen van de PvdA-fractie en hebben daarnaast enkele aanvullende vragen.

De leden van de **SP**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorstellen uit het herziene pakket slimme grenzen en de notitie van de Commissie Meijers d.d. 19 april 2016.² Deze leden sluiten zich aan bij de opmerkingen van de Commissie Meijers in haar notitie en hebben hieruit enkele vragen geformuleerd. Daarnaast wensen deze leden enkele aanvullende vragen te stellen.

De leden van de **PvdA**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het herziene pakket voorstellen van de Europese Commissie, in het bijzonder het voorstel voor een Europees in- en uitreisstelsel (EES). Zij onderschrijven de doelstellingen van het EES-voorstel om de buitengrenzen beter te bewaken, illegale immigratie en terroristische misdrijven te bestrijden en de binnenlandse veiligheid van Nederland te bevorderen. Deze leden hebben nog enkele vragen.

¹ COM(2016)194, COM(2016) 196 en COM(2016) 205. Zie ook dossiers E160007, E160008 en E160009 op www.europapoort.nl.

² Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, raadpleegbaar via www.commissie-meijers.nl.

datum 3 juni 2016

ons kenmerk 159276u

blad 2

De leden van de **GroenLinks**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de gepresenteerde voorstellen van de Europese Commissie en de notitie van de Commissie Meijers d.d. 19 april 2016.³ Zij wensen de volgende vragen te stellen.

Evaluatie van bestaande systemen

De leden van de **SP**-fractie vragen of u kunt toelichten waarom er met het pakket slimme grenzen niet voor is gekozen om "*de toepassing en effecten van het gebruik van bestaande systemen, zowel ten behoeve van immigratiecontrole, als de bestrijding van terrorisme en ernstige strafbare feiten*"⁴ te evalueren. Kunt u verder uiteenzetten waarom de besluitvorming over de toegankelijkheid van het EES voor opsporingsdiensten niet uitgesteld wordt tot "*na onafhankelijke en systematische evaluatie van de effectiviteit van huidige systemen die in de EU al voor rechtshandhaving worden gebruikt, zoals Europol, het Visa Informatie Systeem, het Schengen Informatie Systeem II en Eurodac*"⁵. Deze leden vragen voorts of u het eens bent met de stelling van de Commissie Meijers dat zonder een evaluatie [van de bestaande databestanden en regelingen inzake gegevensuitwisseling in de EU] "*de noodzaak en de effectiviteit van een nieuw systeem met daarin de persoonlijke en biometrische gegevens van miljoenen onverdachte reizigers*"⁶ niet kan worden aangetoond? Kunt u verder toelichten waarom, "*voorafgaand aan besluitvorming inzake het EES en uitbreiding van het European Criminal Records Informatie Systeem en het Schengen Informatie Systeem, niet de evaluatie van het huidige gebruik door opsporingsautoriteiten tot het Visa Informatie Systeem en Eurodac*"⁷ wordt afgewacht?

De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **SP** vragen wat de ervaringen zijn met het gebruik van biometrie in andere datasystemen, zoals Eurodac en het Visa Informatie Systeem. Is het niet verstandiger om eerst de effectiviteit en betrouwbaarheid van deze bestanden te evalueren voordat wordt overgegaan tot invoering van biometrische gegevens in andere bestanden?⁸ Geldt dat niet evenzeer ten aanzien van het gebruik van dergelijke datasystemen door immigratiediensten, maar ook door inlichtingen- en opsporingsautoriteiten, vragen de leden van de **GroenLinks**-fractie. Hoe valt anders de noodzaak en toegevoegde waarde van het EES te beoordelen?

Samenhangend Europees beleid?

Allereerst vragen de leden van de **PvdA**-fractie, mede namens de leden van de **VVD**-fractie, in hoeverre de nieuwe voorstellen rekening houden met het streven naar een gemeenschappelijk immigratie- en asielbeleid binnen de EU. Daarnaast merken zij op dat, zoals ook in het BNC-fiche is vermeld⁹, in het pakket slimme grenzen geen voorstel voor een Europees geregistreerd reizigersprogramma (RTP; *registered traveller program*) is opgenomen. Deze leden vragen wat daarmee precies wordt bedoeld, wat de eventuele voordelen daarvan zouden zijn en waarom dit naar inschatting van u niet in de huidige voorstellen is opgenomen. Acht u dit betreuwenswaardig of juist positief?

³ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, raadpleegbaar via www.commissie-meijers.nl.

⁴ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 2.

⁵ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 2.

⁶ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 4.

⁷ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 6.

⁸ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 2.

⁹ Kamerstukken II 2015/16, 22 112, nr. 2136.

datum 3 juni 2016

ons kenmerk 159276u

blad 3

Heeft de invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming nog consequenties voor de inrichting van het EES, vragen de leden van de **VVD**-fractie.

De leden van de **SP**-fractie vragen of u kunt toelichten wat de relatie is tussen de voorstellen van de Europese Commissie inzake het European Police Records Index Systeem, het European Criminal Records Information Systeem en het Schengen Informatie Systeem.¹⁰

Toegang tot de gegevens in het EES

De leden van de fracties van de **VVD**, **SP**, **PvdA** en **GroenLinks** wensen van u te vernemen welke autoriteiten in Nederland en in de EU toegang krijgen tot het EES. Hebben de betrokken grensbewakingsdiensten en rechtshandhavinginstanties van alle lidstaten volledig toegang tot de gegevens van elkaar in het EES of gelden daarbij bepaalde beperkingen? Zo ja, welke zijn deze? De leden van de **VVD**-fractie wensen verder te vernemen of er binnen de grensbewakingsdiensten wordt gedifferentieerd naar soorten autorisaties. De leden van de **SP**-fractie vragen wie uiteindelijk toezicht houdt over alle autoriteiten in de lidstaten waaraan toegang wordt verschaft.

Interoperabiliteit

De leden van de fractie van de **PvdA** vragen, mede namens de leden van de fractie van de **VVD**, in hoeverre het voorziene EES een volledig Europees systeem is of dat aanpassing aan nationale behoeften en omstandigheden mogelijk is. Op welke wijze voorziet u nog eventuele problemen in de interoperabiliteit van de diverse nationale systemen van de EU-lidstaten?

Het EES bestaat uit een centrale database die verbonden is met nationale aansluitpunten. De leden van de **SP**-fractie vrezen dat de beveiliging van alle nationale aansluitpunten in de lidstaten niet goed gewaarborgd kan worden. Heeft u vertrouwen in de beveiliging van alle nationale lidstaten in de EU?

Reikwijdte van het EES

De leden van de **GroenLinks**-fractie merken op dat het EES op veel meer betrekking heeft dan op toegang tot het Schengengebied, omdat het immers ook benut wordt voor het controleren van rechtmatig verblijf, nog lange tijd na toelating. Op welke wijze voorziet het EES in dit opzicht in een behoefte? Waarom kan niet worden volstaan met het controleren van verblijfsdocumenten of gegevens in nationale bestanden? Hoe verhoudt het EES zich met het nationale systeem van opslag en gebruik van persoonsgegevens van derdelanders? Wat zijn de verschillen, en hoe sluiten ze op elkaar aan?

Bewaartermijn en bescherming persoonsgegevens

Nu heel veel gegevens van derdelanders in een elektronische database zullen worden opgeslagen, is het vraagstuk van privacy en databescherming essentieel. Het huidige voorstel voor het EES biedt in sommige opzichten nog ruimere mogelijkheden voor gegevensverwerking dan het eerdere voorstel, dat al op grote privacybezwaren stuitte van onder andere deze

¹⁰ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 6.

datum 3 juni 2016

ons kenmerk 159276u

blad 4

commissie¹¹, het Europees Parlement en de European Data Protection Supervisor (EDPS)¹². Acht u de voorgestelde bewaartermijn van vijf jaar, in plaats van de eerder voorziene zes maanden, noodzakelijk en proportioneel zo vragen de leden van de fracties van de **VVD**, **PvdA**, **SP** en **GroenLinks**. De leden van de **GroenLinks**-fractie vernemen verder graag welke bevindingen uit het impact assessment¹³ deze wijzigingen noodzakelijk maakten. Hoe apprecieert u deze ontwikkeling, mede in het licht van de jurisprudentie van het Hof van Justitie dat de opslag en het gebruik van persoonsgegevens juist verder heeft begrensd? De leden van de **SP**-fractie vragen verder of u zich zal inzetten voor een verkorting van de bewaartermijn.

De leden van de **PvdA**-fractie vragen, mede namens de leden van de **VVD**-fractie, welke garanties er zijn voor de betrouwbaarheid, de veiligheid en de effectiviteit van het voorziene biometrie-systeem. Acht u dat de voorstellen voldoende zekerheid bieden vanuit het oogpunt van doelbinding, dat wil zeggen dat er stevige waarborgen gelden dat het registratiesysteem niet gebruikt wordt voor andere doeleinden dan waarvoor het is bestemd? Voorziet u dat de data uit het EES met de VS en eventueel ook andere landen gedeeld zullen gaan worden, nu voorzien is dat het EES gebruik kan maken van de gegevens van het soortgelijke EU Visa Informatie Systeem? De leden van de **VVD**-fractie vragen voorts of de aanvullende eisen van de Paraplu-overeenkomst¹⁴ ook van toepassing zijn op de gegevensuitwisseling tussen de EU en de VS.

Het voorgestelde systeem gaat uit van interoperabiliteit, hetgeen volgens het voorstel fragmentatie moet voorkomen. Deelt u de mening van de leden van de **GroenLinks**-fractie dat een dergelijke benadering het principe van doelbinding bedreigt? In hoeverre is doelbinding nog een leidend principe en op welke wijze is 'function creep' te voorkomen als de data door zoveel verschillende instanties mogen worden gebruikt? En hoe is op deze wijze de betrouwbaarheid en veiligheid van de gegevens te waarborgen?

De leden van fracties van de **SP** en **GroenLinks** vragen voorts hoe deze grootschalige gegevensopslag van alle (legaal reizende) derdelanders gedurende vijf jaar zich verhoudt tot het arrest in de Dataretentierichtlijn, waarin het Hof oordeelde dat dergelijke grootschalige verwerking van persoonsgegevens van onverdachte personen strijdig is met artikel 7 en 8 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (hierna: het EU-Handvest)?¹⁵ Bent u van mening dat het onderhavige pakket in lijn is met het arrest? De leden van de **GroenLinks**-fractie vernemen bovendien graag op welke wijze deze grootschalige opslag en verwerking te verenigen is met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens (EVRM) EVRM, gelet op onder andere het arrest S. en Marper tegen het Verenigd Koninkrijk van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM)?¹⁶

¹¹ Kamerstukken I 2014/15, 33 614, A.

¹² Opinion of the EDPS on the Proposals for a Regulation establishing an Entry/Exit System (EES) and a Regulation establishing a Registered Traveller Programme (RTP) juli 2013 raadpleegbaar via: https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2013/13-07-18_Smart_borders_EN.pdf

¹³ SWD(2016)115.

¹⁴ Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika inzake de bescherming van persoonsgegevens die overgedragen en verwerkt worden voor het doel van het voorkomen, onderzoeken, opsporen of vervolgen van strafbare feiten, waaronder terrorisme.

¹⁵ HvJ EU 8 april 2014 C-293/12 en C-594/12 (*Digital Rights Ireland Ltd en Seitlinger*).

¹⁶ EHRM 4 december 2008 30562/04 en 30566/04 (*S. and Marper v. The United Kingdom*).

datum 3 juni 2016

ons kenmerk 159276u

blad 5

Rechtsbescherming en rechterlijke toetsing

De leden van de fractie van de **PvdA**-fractie vragen, mede namens de leden van de **VVD**-fractie, op welke wijze is gewaarborgd dat alle betrokken personen te allen tijde het recht hebben te vernemen welke gegevens over hem of haar in het EES zijn opgeslagen en welke lidstaat deze gegevens heeft opgeslagen. In geval van klachten van de betrokkene wiens gegevens zijn opgeslagen (inclusief alle derdelanders), is dan EU-breed een effectief rechtsmiddel in de zin van het *'effective judicial remedy'* van artikel 47 van het EU-Handvest voorhanden bij een geschil over de opgeslagen gegevens dan wel over onvoldoende beveiliging, onrechtmatig gebruik of verstrekking van gegevens, of onjuiste besluitvorming?

De leden van de **SP**-fractie vragen voorts of u kunt uiteenzetten of de invoering van nieuwe systemen gepaard gaan "*met evenredige versterking van onafhankelijk toezicht*".¹⁷ Wat zijn de mogelijkheden voor individuen om foutieve informatie, reeds opgenomen in de database, op een later moment te herstellen?

De leden van de **SP**-fractie vragen of u er zich van bewust bent dat de bepaling inzake rechtsbescherming (artikel 48 van ontwerpverordening COM(2016)194) alleen een rechtsmiddel verschafft "*ten aanzien van de weigering van zijn verzoek om inzage, correctie of verwijdering van zijn gegevens in het Entry-Exit systeem, en niet ten aanzien van andere nadelige gevolgen door het gebruik van het systeem, zoals onvoldoende beveiliging, onrechtmatig gebruik of verstrekking van gegevens, of onjuiste besluitvorming*".¹⁸ Hoe beoordeelt u verder de stelling van de Commissie Meijers dat door de gekozen bewoording in artikel 48 van de ontwerpverordening, *'action or complaint before the competent authorities or courts'*, het aan de lidstaten is overgelaten of derdelanders die in het EES zijn opgenomen een daadwerkelijk toegang tot een effectief rechtsmiddel bij de rechter krijgen?¹⁹ Kunt u daarnaast reageren op de stelling van de Commissie Meijers dat een "*garantie van een 'effective judicial remedy' zoals voorgeschreven in artikel 47 van het EU-Handvest ontbreekt*"?²⁰ Deze leden vragen voorts hoe u de rechtsbescherming beoordeelt voor zowel derdelanders die in het EES-systeem zijn opgenomen als personen die, "*wanneer zij tijdens hun signalering in het systeem de nationaliteit van een EU lidstaat verkrijgen, het recht op verwijdering van hun gegevens hebben*"?²¹ Voldoet deze rechtsbescherming aan de minimumgaranties van artikel 47 van het EU-Handvest?

De leden van de **SP**-fractie en de leden van de **GroenLinks**-fractie vragen of u van mening bent dat er andere criteria kunnen gelden bij een noodzakelijkheidstoets en proportionaliteitstoets ten aanzien van derdelanders dan ten aanzien van EU-burgers bij de opslag en gebruik van persoonsgegevens en strafrechtgegevens en dat dientengevolge andere voorwaarden en rechtswaarborgen kunnen gelden? Zo ja, in welk opzicht en wat is daarvan de rechtvaardiging?

¹⁷ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 2.

¹⁸ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 4.

¹⁹ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 4.

²⁰ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 4.

²¹ Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 4.

datum 3 juni 2016

ons kenmerk 159276u

blad 6

Voorts vragen deze leden wat er precies wordt verstaan onder een *'known suspect'*? Hoe meent u dat voorkomen kan worden dat dit begrip in alle lidstaten anders zal worden uitgelegd en kan resulteren in een per land zeer uiteenlopende praktijk van toegang tot de gegevens uit het EES?²² De leden van **GroenLinks**-fractie vragen verder welke waarborgen gelden bij de verstrekking van gegevens aan een derde land, ten behoeve van de terugkeer van een derdelander.

De leden van **GroenLinks**-fractie vragen hoe u de voorgestelde bescherming tegen misbruik en onjuist gebruik beoordeelt. Hoe meent u te voorkomen dat een dergelijke opslag en gebruik van de gegevens van derdelanders leidt tot etnisch profileren en stigmatisering?

Begrijpen deze leden het goed dat derdelanders geen rechtsmiddel hebben tegen onrechtmatig gebruik of misbruik van hun persoonsgegevens of andere nadelige gevolgen van gebruik van het systeem? Acht u dit in overeenstemming met het arrest over de Dataretentierichtlijn²³ en met artikel 47 van het EU-Handvest? Bent u bereid zich in te spannen voor een betere rechtsbescherming?

Effect op Nederlandse paspoort- en identiteitenbeleid

Nu voorgesteld wordt met onder andere meer biometrische gegevens (vier vingerafdrukken en gezichtsherkenning) te gaan werken, vragen de leden van de **PvdA**-fractie, mede namens de leden van de **VVD**-fractie, wat het effect daarvan op het huidige Nederlandse systeem voor paspoorten en andere reisdocumenten zal zijn. Betekent invoering van het pakket slimme grenzen voorts dat de stempelplicht aan de grenzen van Nederland geheel zal gaan verdwijnen? Op welke punten zal Nederlandse wet- en/of regelgeving moeten worden aangepast teneinde aan de nieuwe EES-regelgeving te voldoen? Wat voor aanpassingen in het handhavingsbeleid voorziet u? Valt te verwachten dat na invoering van het EES derde landen op basis van het aloude beginsel van reciprociteit, reizende EU-burgers en daarmee ook Nederlandse burgers op soortgelijke wijze zullen gaan behandelen?

De vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-raad ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Mr. G. Markuszower

Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad

²² Notitie CM1606 van de Commissie Meijers, p. 3.

²³ HvJ EU 8 april 2014 C-293/12 en C-594/12 (*Digital Rights Ireland Ltd en Seitlinger*).